

Warsztaty z Konstanckiej Metody Dyskusji nad Dylematem (KMDD) w IF UAM

W dniach od 6 do 10 lutego 2012 r. odbył się – z inicjatywy prof. Ewy Nowak, kierownika Zakładu Etyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu oraz jej współpracowników – warsztat-seminarium z zakresu tzw. konstanckiej metody dyskusowania dylematów (KMDD). Zajęcia prowadzone przez autora metody, prof. Georga Linda (Konstanz Universität), miały na celu przybliżenie specyfiki metody oraz pozyskanie przez uczestników niezbędnej wiedzy i doświadczeń, koniecznych dla prowadzenia zajęć na podstawie KMDD.

Celem KMDD jest diagnozowanie oraz rozwijanie kompetencji moralnych i demokratycznych. Diagnoza tychże kompetencji odbywa się w oparciu o test osądu moralnego (ang. *Moral Judgement Test*, MJT), wymagający od uczestnika oceny możliwych argumentów „za” oraz „przeciw” pewnemu rozwiązaniu sytuacji prowokującej uczucie moralnego dylematu. Proponowane argumenty, reprezentujące kolejne poziomy rozwoju moralnego (prof. Lind rozwija koncepcję Lawrence’a Kohlberga), stanowią podstawę do określenia indywidualnego poziomu kompetencji moralno-demokratycznych. Fundamentalnym narzędziem KMDD jest dyskusja konstancka, prowadzona w kilkunastoosobowej grupie. Zadaniem uczestników jest dokonanie oceny zachowania postaci, opisanego w proponowanej przez prowadzącego dyskusję historii. Następnie uczestnicy – podzieleni na zwolenników i przeciwników opisanego rozwiązania – prowadzą dyskusję, przywołując możliwe argumenty uzasadniające ich postawę wobec omawianej historii.

Wykorzystanie KMDD w procesie rozwijania kompetencji moralnych i demokratycznych pozwala uzyskiwać

– potwierdzone badaniami empirycznymi – bardzo dobre efekty. Cykliczne interwencje z zastosowaniem KMDD wskazują, że uczestnicy nie tylko rozwijają umiejętności prowadzenia i uczestniczenia w dyskusjach oraz uzasadniania własnych sądów i postaw, ale również prezentują wyższy poziom tolerancji i zrozumienia dla odmiennych stanowisk, poglądów czy zachowań. Otwarcie na konsensualne rozwiązywanie konfliktów pozwala również w znaczący sposób ograniczyć ryzyko wystąpienia zachowań agresywnych, szowinistycznych i ksenofobicznych. KMDD jest skuteczną zarówno jako *panaceum*, jak i metoda profilaktyki agresji i nietolerancji wśród młodzieży i dorosłych. Prowadzona dyskusja z jednej strony wymusza na uczestnikach otwartość na argumenty oponentów, z drugiej zaś wyzwala potencjał racjonalnego i krytycznego myślenia – w konstruowaniu argumentów, uzasadnień i kontrargumentów. Dyskusje oparte na KMDD cechuje również silnie akcentowany szacunek wobec innego (dyskutanta), który działa racjonalnie, to znaczy uwzględniając elementarne zasady dyskursu, zarówno w przestrzeni publicznej, jak i prywatnej. Nauczyciel, ograniczony do roli moderatora dyskusji, staje się świadkiem podejmowanych wysiłków argumentacyjnych uczestników dyskusji. Jest to zatem dyskurs wolny i nieskrępowany autorytetem nauczyciela, a tym samym umożliwiający uczniom wyrażanie własnych odczuć i postaw, bez obawy, że będą one przedmiotem szkolnej oceny. Potwierdzona badaniami skuteczność konstanckiej metody dyskusowania dylematów pozwala uznawać ją za jedno z najskuteczniejszych narzędzi rozwijających kompetencje moralne i demokratyczne w warsztacie nauczyciela etyki i filozofii.

Filip Bardziński